

Viite

Asia

ECOFIN -neuvosto 21.1.2020, Bryssel**Tiivistelmä**

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Katri Kulmuni.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelman talous- ja rahoitusnäkökulmat

Komissio esittelee joulukuussa 2019 julkistetun Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) talous- ja rahoitusnäkökulmia. Ohjelma on kunnianhimoinen toimenpidepaketti, jonka tavoitteena on ilmastoneutraaliuden saavuttaminen ensimmäisenä maanosana vuoteen 2050 mennessä.

Tiedonannossa kuvataan komission tulevan työn painopisteitä ja aikataulua. Komission on tarkoitus tehdä esitys Euroopan ilmastolaista maaliskuuhun mennessä. Lisäksi komissio aikoo tehdä esityksen muun muassa hiilitullimekanismista ja ehdottaa energiaverodirektiivin tarkistusta. Ohjelman tavoitteiden saavuttamien edellyttää suuria investointeja ja näin ollen sekä julkisen että yksityisen sektorin osallistumista. Investointihaasteeseen vastatakseen komissio aikoo lisäksi esittää Kestävä Eurooppa –investointiohjelmaa sekä oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia, joka sisältää myös oikeudenmukaisen siirtymän rahaston. Lisäksi komission on tarkoitus päivittää kestävä rahoituksen strategia, jossa keskitytään kolmeen toimenpidealueeseen, joita ovat kestävien investointien perustan vahvistaminen, kestävien sijoitusten tunnistamisen helpottaminen selkeillä merkinnöillä sekä ilmasto- ja ympäristöriskien huomioiminen rahoitusjärjestelmässä. Suomi ottaa komission esityksen tiedoksi. Suomen kantoja täsmennetään tammikuun lopussa sekä myöhemmin konkreettisten esitysten antamisen yhteydessä.

Eurooppalainen ohjausjakso 2020

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus keskustella komission joulukuussa 2019 julkaisemista eurooppalaisen talouden ohjausjakson käynnistävästä vuosittaisesta kestävä kasvun strategiasta (Annual Sustainable Growth Survey), hälytysmekanismiraportista (Alert Mechanism Report) sekä esityksestä euroalueen suosituksiksi.

Tämän vuoden kestävä kasvun strategia sisältää neljä painopistettä pitkän aikavälin haasteisiin vastaamiseksi: ympäristön kestävyys, tuottavuuden kasvu, oikeudenmukaisuus ja makrotalouden vakaus. Komission vuosittain julkaisema hälytysmekanismiraportti aloittaa makrotasapainottomuuksien menettelyn. Raportissa maakohtaisen syväanalyysin kohteeksi on ensi vuodelle valittu 13 jäsenmaata, Suomi ei ole syväanalyysin kohteena. Komission ehdotuksia euroalueen talouspolitiikan suosituksiksi on viisi ja ne käsittelevät rakennepolitiikkaa,

finanssipolitiikkaa, työmarkkinoita, pankki- ja pääomamarkkinaunionia sekä Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) kehittämistä. Suomi ottaa komission esityksen tiedoksi.

Muut asiat

Neuvostossa keskustellaan lisäksi digitalisaation verotukselle asettamista haasteista ja esitellään puheenjohtajamaa Kroatian työohjelma.

Aamiainen

Aamiaisella aiheina on raportointi euroryhmästä sekä taloudellinen tilanne. Lisäksi kuullaan tilannekatsaus Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) pääjohtajan nimitysprosessista.

Euroryhmä

Euroryhmän asialistalla on IMF:n artikla IV mukainen euroalueen välivaiheen tarkastelu, Portugalin päivitetty talousarviosuunnitelma, esitys komission talous- ja rahaliittoa koskevista painopisteistä sekä esitys euroalueen suositusluonnoksesta. Laajennetussa euroryhmässä asialistalla on joulukuun eurohuippukokouksen seuranta talous- ja rahaliiton syventämisen osalta.

Asialista:

1. Esityslistaehdotuksen hyväksyminen
2. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen
 - a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
 - b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

Lainsäädäntöasiat

3. Muut asiat

Ei-lainsäädäntöasiat

4. Puheenjohtajan työohjelman esittely s. 4
=Näkemystenvaihto
5. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma – talous- ja rahoitusnäkökohdat s. 6
=Komissio esittelee
6. Eurooppalainen ohjausjakso 2020 s. 11
 - a) Vuotuinen kasvuselvitys
 - b) Hälytysmekanismiraportti
 - c) Suositus euroalueen talouspolitiikasta
 =Näkemystenvaihto
7. Digitalisaation verotukselle asettamat haasteet s. 16
=Näkemystenvaihto
8. Muut asiat

Maanantai 20.1.2020

15:00 Euroryhmä

16:30 Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

s. 19

Tiistai 21.1.2020

09:00 Ecofin-aamiainen

10:00 Ecofin-neuvosto

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00009

EUS Aaltonen Elisa(VM)

08.01.2020
JULKINEN

Asia

**ECOFIN-neuvosto, 21.1.2020, Bryssel;
4. Puheenjohtajan työohjelman esittely**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kroatia esittelee ensimmäisen puheenjohtajuuskautensa ohjelman tammi-kesäkuulle 2020.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Kroatian ensimmäinen puheenjohtajakausi alkoi vuoden 2020 alussa ja se ajoittuu unionin uuden institutionaalisen kauden alkuun. Kroatian puheenjohtajakauden prioriteetteja ohjaa sen tunnuslause: ”Vahva Eurooppa haasteiden maailmassa”. Puheenjohtajuusohjelmassa on neljä pääteemaa: kehittyvä Eurooppa yhteyksien Eurooppa, suojeleva Eurooppa ja vaikutusvaltainen Eurooppa. Prioriteettiaiheiden lisäksi keskeisiä horisontaalisia aiheita Kroatian puheenjohtajakaudella ovat monivuotinen rahoituskehys, laajentumisperitiikka, Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi sekä Brexit.

Ecofin-sektorilla puheenjohtajan työohjelmassa on nostettu esiin talous- ja rahaliiton (EMU) syventäminen, pääomamarkkinaunionin kehittäminen, budjettiasiat, verotus sekä tulliliitto. Kroatia aikoo puheenjohtajana jatkaa ponnisteluja EMU:n vahvistamiseksi. Pankkiunionin syventäminen on Kroatian painopisteenä, ja se keskittyy pankkijärjestelmän kestävävyyden ja vakauden vahvistamiseen. Lähentymisen edistämiseksi Kroatia pyrkii saavuttamaan sovun lähentymistä ja kilpailukykyä edistävästä talousarviovälineestä (BICC) sekä lähentymis- ja uudistusinstrumentista. Pääomamarkkinaunionin osalta painopisteenä on rahoitusjärjestelmän häiriönsietokyvyn ja infrastruktuurin vahvistaminen. Lisäksi Kroatia edistää prioriteettien määrittelyä pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman osalta seuraavalle institutionaaliselle kaudelle. Tässä työssä Kroatia painottaa erityisesti rahoitusmarkkinoiden kestävyyttä.

Budjetin osalta Kroatia keskittyy vuoden 2018 vastuuvapausmenettelyn hoitamiseen ajallaan, vuoden 2020 budjetin toimeenpanoon sekä vuoden 2021 budjetin

suuntaviivoihin. Lisäksi Kroatia pyrkii saattamaan loppuun omia varoja koskevat neuvottelut.

Verotuksen osalta Kroatia jatkaa keskusteluja verojärjestelmän kehittämisen seuraavista askeleista sekä välillisen että välittömän verotuksen alalla. Tähän kuuluu kansainvälisten verotussääntöjen kehittämisestä globalisaation ja digitalisaation myötä oikeudenmukaisen verotuksen takaamiseksi siellä, missä arvo luodaan. Verotusta koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi Kroatia pyrkii turvaamaan verotuksen läpinäkyvyyden ja turvallisuuden sekä estämään haitallisia verotuskäytäntöjä sekä veropetoksia ja veronkiertoa.

Tulliunionin osalta painopisteenä on tullihallinnon vahvistaminen EU:n ulkorajoilla sekä yhden luukun periaatteen vahvistaminen tulliasioissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEU 16 artiklan 9 kohta

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, 17.1.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 17.1.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Programme of the Croatian Presidency of the Council of the EU
[Kroatian pj-ohjelma](#)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS finanssiasiantuntija Elisa Aaltonen, puh. 0295530024
elisa.aaltonen@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2017/0975

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00010

KO Kekäläinen Antti(VM), Kouri Milla(VM), Makkonen Antti(VM), Valjus Ilari(VM), Vartia Laura(VM), Uotinen Marianna(UM)

08.01.2020

JULKINEN

Asia

ECOFIN -neuvosto 21.1.2020, Bryssel;**5. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma – talous- ja rahoitusnäkökohdat**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) talous- ja rahoitusnäkökulmia.

Komissio julkaisi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tiedonantona 11.12.2019. Talouspoliittisessa komiteassa ohjelma esiteltiin 12.12.2019 ja talous- ja rahoituskomiteassa 9.1.2020. Valtioneuvostossa ollaan parhaillaan valmistelemassa E-kirjettä ohjelmasta. EU-ministerivaliokunnan on tarkoitus käsitellä E-kirjettä 31.1.2020.

Kestävästä rahoituksesta, joka kytkeytyy myös vihreän kehityksen ohjelmaan, on viimeksi keskusteltu 5.12.2019 Ecofinissa. Samassa kokouksessa hyväksyttiin ECOFIN-ilmastotyösuunnitelma. Suunnitelman alustavan aihelistan eräs kohta on vihreän kehityksen ohjelman talous- ja rahoitusnäkökulmien käsittely.

Suomen kanta

Suomi ottaa komission esityksen tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 11.12.2019 tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta. Ohjelma on kunnianhimoinen toimenpidepaketti, jonka avulla kansalaiset ja yritykset voivat hyötyä siirtymisestä kestäväan vihreään talouteen ja jonka tavoitteena on ilmastoneutraaliuden saavuttaminen ensimmäisenä maanosana vuoteen 2050 mennessä. Tiedonanto on sisällöltään kuvaileva ohjelma, joka ei vielä sisällä tulevien aloitteiden yksityiskohtia, mutta käy läpi komission työn painopisteitä ja suunniteltuja aloitteita sekä niiden aikataulua.

Tiedonanto korostaa, että vihreän kehityksen ohjelma on EU:n taloudellisen kasvun strategia, jota tarvitaan sekä maapallon että ihmisten terveyden edistämiseksi. Sillä vastataan ilmastohaasteeseen ja luodaan kasvua ja uusia työpaikkoja. Tiedonannossa esitetään toimia ja aloitteita ilmastoneutraliteetin saavuttamisen, energian, liikenteen, EU:n luontopääoman säilyttämisen, saasteettomuuden, elinkeinopolitiikan ja kiertotalouteen siirtymisen, vihreän yhteisen maatalouspolitiikan, oikeudenmukaisen siirtymän ja sen rahoittamisen osalta sekä globaaleihin toimiin, tutkimukseen, innovaatioihin, koulutukseen ja digitalisaatioon liittyen. Myös ilmastomuutokseen sopeutuminen on huomioitu.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvät lainsäädäntöehdotukset:

Tiedonannon mukaan komissio tekee esityksen Euroopan ilmastolaista maaliskuuhun 2020 mennessä. Tarkoituksena on asettaa 2050 ilmastoneutraalisuustavoite lakiin ja esittää ne välttämättömät elementit, joita tarvitaan tehokkaaseen ja oikeudenmukaiseen siirtymään. Kesällä 2020 komissio esittäisi kattavan suunnitelman EU:n 2030 tavoitteen nostamisesta vähintään 50%:iin ja kohti 55%:ia vastuullisella tavalla. Tätä edeltävät sidosryhmäkuulemiset ja kattava vaikutustenarviointi. Kesäkuuhun 2021 mennessä komissio esittää kaikkien 2030 energia- ja ilmastotavoitteiden nostamiseen liittyvien lainsäädäntötoimien tarkistamista, mukaan lukien päästökauppa- ja taakanjakosäädökset ja energiapuolella myös mahdollisesti energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian direktiivien tarkistamiset. Kesäkuuhun 2021 mennessä komissio tekee ehdotuksen energiaverodirektiivin tarkistamisesta ja vuonna 2021 valituille sektoreille sovellettavasta hiilen rajamekanismista (carbon border adjustment mechanism, hiilitulli).

Komissio aikoo laatia strategian kestävästä ja älykkästä liikenteestä vuonna 2020, tehdä useita liikenteen päästöjen vähentämistä edistäviä lainsäädäntöehdotuksia, ml. päästökaupan laajentaminen merenkulkuun ja lentoliikenteen päästökaupan tiukennukset sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden ja latausinfraan edistäminen.

Komission on tarkoitus tarkastella lisäksi valtioneuvoston ympäristön ja energian osalta, jotta ne olisivat linjassa Green Dealin kanssa. Komissio myös toteaa, että arvonnäkökulmasta koskeva direktiiviehdotus tulisi hyväksyä neuvostossa nopeasti, jotta jäsenvaltiot voisivat käyttää arvonnäkökulmasta koskevia kohdennettummin kasvavia ympäristönsuojelullisia tavoitteita vastaavasti.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvät strategiat ja toimintasuunnitelmat

Luontopääoman osalta komissio tulee laatimaan biodiversiteettistrategian vuodelle 2030 (maaliskuu 2020) sekä erillisen metsästrategian (2020). Tavoitteeksi on asetettu myös nollasaasteinen Eurooppa, jota aiotaan edistää mm. ilmansaasteita ja veden laatua koskevilla toimintasuunnitelmilla.

Komissio tavoittelee kiertotalouden edistämistä, ja tähän aiotaan myötävaikuttaa mm. elinkeinostrategialla sekä kiertotalouden toimintasuunnitelmalla, jotka molemmat annettaisiin maaliskuussa 2020. Elinkeinostrategialla pyritään edistämään teollisuuden ”vihertymistä” sekä digitalisaatiota, jolla on myös merkittävä rooli päästöjen vähentämisessä. Relevantteja ovat myös kiertotaloustuotteet sekä puhtaan terästeollisuuden edistäminen.

Maatalouden ilmastotoimilla on tiedonnanossa keskeinen rooli. Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP, Common Agricultural Policy) uudistamisella tavoitellaan kunnianhimoista lähestymistapaa ympäristö- ja ilmastokysymyksiin. Kunnianhimoisemmat ympäristö- ja ilmastotavoitteet toteutettaisiin jäsenmaiden CAP-strategiasuunnitelmien toteutuksen kautta (2020-2021). Tavoitteisiin pyritään myös komission Pellolta pöytään -strategian (Farm to Fork) kautta, joka annetaan keväällä 2020 ja jonka tavoitteena on kehittää innovatiivisia toimintatapoja ruokajärjestelmän kestävyuden parantamiseksi.

Tiedonanto tunnistaa myös tutkimuksen ja innovaatioiden keskeisen roolin päästöjen vähentämisessä. Tässä keskeinen on Horisontti Eurooppa-ohjelma. Tiedonanto pyrkii edistämään EU:n roolia kansainvälisen ilmastoneuvottelujen johtajana. Energia- ja ilmastodiplomatiaa pyritään vahvistamaan.

Ilmastotoimien rahoitus ja investoinnit:

Päästöjen vähentäminen edellyttää merkittäviä investointeja, joiden rahoittaminen edellyttää sekä julkisen että yksityisen sektorin myötävaikutusta. Komission arvion mukaan jo nykyisten 2030 ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttaminen vaatii 260 miljardia euroa lisäinvestointeja vuosittain. Näin ollen komissio aikoo laatia Kestävä Eurooppa –investointiohjelman (Sustainable Europe Investment Plan, tammikuu 2020) ja tehdä esityksen oikeudenmukaisen siirtymän mekanismista (Just Transition Mechanismista), joka edistää oikeudenmukaista siirtymää. Komissiolle on tärkeää jatkaa MFF-neuvotteluissa tukea korkealle ilmasto- ja ympäristökunnianhimolle sekä EIP:n ilmastopankkitoimille. EIP:n (Euroopan investointipankki) sekä InvestEU:n tarjoamat mahdollisuudet ovat keskeisiä investointien rahoittamisessa. Vihreässä ohjelmassa viitataan myös komission aiempiin ehdotuksiin asettaa ilmastotoimien valtavirtaistamisen tavoitteeksi 25 prosenttia EU:n talousarvioon kytkeytyvissä ohjelmissa ja ilmastotavoitteiden edistämiseen uudennlaisilla tulolähteillä EU:n talousarvion tulopuolella (ns. omat varat).

Esitys Just Transition Mechanismista sisältäisi myös Just Transition -rahaston. Rahastosta saisivat rahaa alueet, jotka ovat eniten riippuvaisia fossiilisista polttoaineista (erityisesti hiili) sekä hiili-intensiivisistä prosesseista. Rahaston hyödyntäminen edellyttää alueellisten strategioiden laatimista, joiden tavoitteena on Pariisin sopimuksen kanssa linjassa olevan siirtymä.

Komissio aikoo esitellä kestävä rahoituksen strategiaa 2020 loppupuolella ja arvioida innovaatio- ja modernisaatorahastojen roolia osana päästökauppajärjestelmän tarkistusta. Komission on tarkoitus myös arvioida ja vertailla jäsenmaiden (sekä omia) vihreän budjetoinnin käytäntöjä.

Rahoitusmarkkinat:

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa komissio kertoo päivittävänsä kestävä rahoituksen strategian vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä. Strategia koostuu kolmesta toimenpidealueesta: kestävä rahoituksen perusteiden vahvistaminen, kestävien rahoitustuotteiden tunnistaminen sekä ilmasto- ja ympäristöriskien hallinta rahoitusjärjestelmässä. Komissio nostaa vahvasti esille taksonomian loppuunsaattamisen kuuluvan kestävä rahoituksen perusteisiin. Suomi EU:n neuvoston puheenjohtajana saavutti poliittisen sovinnon kestävä rahoituksen luokitusjärjestelmää koskevasta ehdotuksesta joulukuun puolivälissä.

Tiedonannossa nostetaan esille myös kestävyys osana yritysten hallinnointia (corporate governance) ja pitkän aikavälin näkökulman tärkeys. Yritysten ja rahoituslaitosten tulisi antaa enemmän tietoja sijoittajille ilmasto- ja ympäristöriskeistä (data). Lisäksi tiedonannossa mainitaan tarve kehittää yhtenäiset ilmasto- ja ympäristöriskejä koskevat raportointistandardit. Komissio tulee siten ehdottamaan muuta kuin taloudellista informaatiota koskevan direktiivin (Non-financial reporting directive, ”NFRD”) uudistamista.

Toisena toimenpidealueena tiedonannossa nostetaan esille EU-tason ”ympäristömerkki” sijoitustuotteille (labels), kuten EU Green Bond –standardi ”vihreille” joukkolainoille. Kummatkin edellä mainituista alueista tulisivat perustumaan taksonomiaan tai hyödyntämään sitä.

Kolmanneksi komissio mainitsee tiedonannossa ehdotukset ilmasto- ja ympäristöriskien integroimisesta osaksi rahoitusjärjestelmää. Rahoitussektorin toimijoita koskevissa pääomavaatimuksissa tulisi paremmin huomioida ympäristö- ja ilmatoriskit. Komissio mainitsee tulevansa arvioimaan nykyiset vaatimukset, jotka liittyvät ”vihreisiin” varoihin (green assets), erityisesti niihin kohdistuvat fyysiset riskit ja luonnonkatastrofeista aiheutuvat riskit. Taksonomiaa ja sen vihreän määritelmää tulisi todennäköisesti hyödyntämään tässä suhteessa. Komissaari Dombrovskis on julkisuudessa maininnut vakavaraisuusriskipainojen keventämistä vihreille tuotteille/asioille (green supporting factoring), mutta tiedonantoon ei suoranaisesti tällaista ehdotusta sisälly.

Green deal -tiedonanto mukailee monilta osin taksonomia-lainsäädäntöehdotusta ja sen kestävyystavoitteita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta, 17.1.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 17.1.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Vihreän kehityksen ohjelma on kuvaileva ohjelma, joka ei vielä sisällä tulevien aloitteiden yksityiskohtia. Tästä syystä vihreän kehityksen ohjelman taloudellisista vaikutuksista ei ole käytettävissä arviota.

Vihreän kehityksen ohjelman yhteydessä julkaistussa komission tiedotteessa kuitenkin esitetään arvio, jonka mukaan toimimatta jättämisestä aiheutuvat vuotuiset taloudelliset menetykset Euroopassa olisivat 190 miljardia euroa ja ylittäisivät vihreän kehityksen transitiosta aiheutuvat kustannukset selvästi.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

(COM(2019) 640 final) Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – The European Green Deal

The European Green Deal Factsheet: What if we do not act? December 2019.

Valtioneuvoston U-kirjelmä (U 45/2018 vp) eduskunnalle komission ehdotuksista.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, finanssineuvos Laura Vartia, p. 0295 30228

VM/KO, finanssiasiantuntija Antti Kekäläinen, p. 02955 30386

VM/BO, erityisasiantuntija Ilari Valjus, p. 02955 30093

VM/RMO, erityisasiantuntija Antti Makkonen, p. 02955 30013

VM/RMO, finanssiasiantuntija Milla Kouri, p. 02955 30056

VM/VO, lainsäädäntöneuvos Suvi Anttila, p. 02955 30201

VM/KVR, finanssineuvos Kristina Sarjo, p. 02955 30055

VM/KVR, finanssiasiantuntija Eeli Jaakkola, p. 02955 30160

etunimi.sukunimi@vm.fi

UM/EUE, erityisasiantuntija Marianna Uotinen, p. 0032 2 287 8528

EUTORI-tunnus

EU/2019/1472

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00002

KO Kekäläinen Antti(VM), Vartia
Laura(VM), Kivistö Jarkko(VM),
Henriksson Marketta(VM)

03.01.2020

JULKINEN

Asia

ECOFIN -neuvosto 21.1.2020, Bryssel;

**6. Eurooppalainen ohjausjakso 2020; a) Vuotuinen kasvuselvitys, b) Hälytysmekanismiraportti,
c) Suositus euroalueen talouspolitiikasta**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Vuoden 2020 ohjausjakson käynnisti 17.12.2019 julkaistu komission syyspaketti. Paketti pitää sisällään vuosittaisen kestävän kasvun strategian (aik. vuosittainen kasvuselvitys), ns. hälytysmekanismiraportin, suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskeviksi suosituksiksi, yhteisen työllisyysraportin sekä uutena sisämarkkinoiden toimintaa arvioivan raportin.

Komissio esitteli talous- ja rahoituskomiteassa (EFC) 9.1. kestävän kasvun strategian, hälytysmekanismiraportin ja suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskeviksi suosituksiksi. Hälytysmekanismiraporttiin perustuen komissio julkaisee 13 jäsenmaalle maakohtaiset syväanalyysit helmikuussa yhdessä maaraporttien kanssa. Euroalueen suositusta jäsenmailla on mahdollisuus kommentoida kirjallisesti 23.1.2020 asti. Tämän jälkeen siitä keskustellaan valmistelemissä komiteoissa tammikuun loppupuolella ennen EFC:n, euroryhmän ja neuvoston käsittelyä helmikuussa.

Julkista taloutta koskevat arviot, koskien euromaiden vuoden 2020 budjetteja, julkaistiin marraskuussa. Suomi kuuluu niiden maiden joukkoon, jolla on riski rikkoo vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksiä v. 2020.

Suomen kanta

Suomi ottaa komission esitykset tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

a. Vuotuinen kestävän kasvun strategia

Vuotuisessa kasvuselvityksessä, jonka nimi on muutettu vuotuiseksi kestävän kasvun strategiaksi (Annual Sustainable Growth Strategy, ASGS) asetetaan yleiset taloudelliset ja sosiaaliset painopisteet tulevalle vuodelle. Tämän vuoden kestävän kasvun strategia sisältää neljä toisiinsa liittyvää ja toisiaan vahvistavaa ulottuvuutta pitkän aikavälin haasteisiin vastaamiseksi. Näiden näkökohtien olisi ohjattava rakenneuudistuksia, työllisyyspolitiikkaa, investointeja ja vastuullista finanssipolitiikkaa kaikissa jäsenvaltioissa, jotta talous saadaan toimimaan ihmisten ja maapallon hyväksi. Nämä ulottuvuudet ovat:

- ympäristön kestävyys,
- tuottavuuden kasvu,
- oikeudenmukaisuus ja
- makrotalouden vakaus.

Talouspolitiikan EU-ohjausjaksossa painotetaan aiempaa enemmän ympäristön kestävyttä antamalla jäsenvaltioille ohjausta sen suhteen, missä rakenneuudistuksia ja investointeja kestävämpään talousmalliin tarvitaan eniten. Talouspoliittisella ohjauksella vauhditetaan myös tuottavuuden kasvua: sillä edistetään investointeja ja rakenneuudistuksia, joilla lisätään tutkimusta ja innovointia, parannetaan rahoituksen saantia, parannetaan tuote- ja palvelumarkkinoiden toimintaa ja poistetaan liiketoimintaympäristön pullonkauloja. Oikeudenmukaisuus olisi turvattava toteuttamalla sellaista sosiaalipolitiikkaa, jolla taataan oikeudenmukaiset työolot ja -ehdot kaikille ja annetaan ihmisille mahdollisuus sopeutua muuttuviin olosuhteisiin tänä merkittävien muutosten aikana. Makrotalouden vakautta olisi ylläpidettävä noudattamalla finanssipoliittisia sääntöjä. Samalla olisi hyödynnettävä kaikkia niihin sisältyviä joustomahdollisuuksia, puututtava epätasapainoihin ja viimeisteltävä Euroopan talous- ja rahaliitto (EMU).

b. Hälytysmekanismiraportti

Komission vuosittain julkaisema hälytysmekanismiraportti (AMR) aloittaa makrotasapainottomuuksien menettelyn (Macroeconomic Imbalance Procedure eli MIP). Hälytysmekanismiraportissa seurataan keskeisiä makrotalouden vakautta kuvaavia tunnuslukuja jäsenmaittain. Tärkeimmät tunnusluvut kokoava ns. MIP scoreboard sisältää 14 ulkoisia ja sisäisiä taloudellisia epätasapainoja kuvaavaa mittaria. Raportin tunnuslukujen perusteella komissio valitsee maakohtaisen syväanalyysiin (In-Depth Review, IDR) ne jäsenmaat, joilla näyttää olevan ongelmia makrovakaudessa. Muista jäsenmaista tehdään lyhyempi maaraportti. Tämän vuoden raportissa identifioidaan 13 jäsenmaata syväanalyysin kohteeksi vuonna 2020. Maaraportit ja maakohtaiset syväanalyysit komissio julkaisee helmikuussa. Toukokuussa komissio antaa maaraportteihin ja maakohtaisiin syväanalyysihin perustuvat maakohtaiset suositukset (Country Specific Recommendations eli CSR) makrotasapainottomuuksien korjaamiseksi.

Suomen kohdalla komissio näkee jonkin suuruisia haasteita yksityisen velan määrän suhteen, mutta toisaalta toteaa tähän liittyvien riskien olevan kuitenkin kooltaan rajallisia. Raportin mukaan **Suomella ei ole merkittäviä ilmenneitä makrovakauteen liittyviä ongelmia**, joten komissio ei näe tarvetta syväanalyysin aloittamiselle.

Neljästätoista tasapainottomuusmittarista Suomen kohdalla hälyttävät:

Yksityisen sektorin velka (% suhteessa BKT:hen)

Rahoitussektorin velan vuosimuutos

Yksityisen sektorin velka suhteessa BKT:hen laski hitaasti. Kotitalouksien velka on kuitenkin kasvanut ja niiden säästämisaste on historiallisen alhaalla. Rahoitussektorin velan korkea vuosimuutos johtuu Nordean pääkonttorin muutosta Suomeen. Edellisessä hälytysmekanismiraportissa yksityisen sektorin velan lisäksi hälytti myös julkisen sektorin velka.

Maakohtaisen syväanalyysin kohteeksi on ensi vuodelle valittu Alankomaat, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Kreikka, Kroatia, Kypros, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi ja Saksa. Edellä mainituista maista kaikki olivat syväanalyysin kohteena myös viime vuonna.

c. Komission euroalueen suositukset

Euroalueen jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan toimenpiteitä osallistavan ja kestävän kasvun aikaansaamiseksi sekä kilpailukyvyyn parantamiseksi. Suosituksessa kehoitetaan myös huomioimaan erilaiset lähtökohdat jäsenmaiden finanssipolitiikassa sekä valmiuteen koordinoida finanssipolitiikkaa euroryhmän puitteissa, jos näkymät heikkenevät. Suosituksessa kehoitetaan myös etenemään talous- ja rahaliiton syventämisessä erityisesti toteuttamalla pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni, mikä auttaa myös vahvistamaan euron kansainvälistä asemaa. Kaikki nämä toimet yhdessä auttavat vastaamaan koko euroalueen yhteisiin haasteisiin.

Komission ehdotukset euroalueen suosituksiksi, jotka seuraavaksi menevät komiteatason, euroryhmän ja neuvoston käsittelyyn, ovat:

- Euroalueen jäsenvaltioissa, joilla on vaihtotaseen alijäämä tai korkea ulkoinen velka, jatketaan uudistuksia kilpailukyvyyn lisäämiseksi ja ulkoisen velan vähentämiseksi. Suurten vaihtotaseylijiämiä jäsenvaltioissa vahvistetaan palkkojen kasvua tukevia olosuhteita kunnioittaen samalla työmarkkinaosapuolten roolia ja pannaan täytäntöön toimenpiteitä, jotka edistävät julkisia ja yksityisiä investointeja. Edistetään tuottavuutta kaikissa jäsenvaltioissa parantamalla liiketoimintaympäristöä ja instituutioiden laatua sekä lisätään kestävyyttä parantamalla tavara- ja palvelumarkkinoiden toimintaa etenkin syventämällä sisämarkkinoita. Tuetaan oikeudenmukaista ja osallistavaa siirtymistä kilpailukykyiseen, vihreään ja digitaaliseen talouteen sekä julkisten että yksityisten aineellisten ja aineettomien investointien avulla.
- Harjoitetaan vastuullista finanssipolitiikkaa jäsenvaltioissa, joissa velkataso on korkea, jotta julkinen velka saadaan uskottavasti kestäväälle laskusuunnalle. Jäsenvaltioissa, joissa julkisen talouden asema on suotuista, käytetään sitä hyväksi korkealaatuisten investointien lisäämiseksi. Jos näkymät heikentyvät, toteutetaan kasvua tukevaa finanssipolitiikkaa euroalueen tasolla noudattaen vakaus- ja kasvusopimusta, ottaen huomioon maakohtaiset olosuhteet ja välttäen myötäsyyllisyyttä mahdollisuuksien mukaan, sekä ollaan valmiita koordinoimaan politiikkatoimia euroryhmässä. Parannetaan kansallista finanssipolitiikan ohjausta ja julkisen talouden laatua jäsenmaissa, ja toteutetaan kasvua suosivia vero- ja muita asiaankuuluvia budjettitoimenpiteitä, jotka edistävät kestäväää taloutta. Tuetaan ja pannaan täytäntöön EU:n toimia aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseksi ja hillitään kilpailua yritysverotuksessa.
- Vahvistetaan koulutusjärjestelmiä ja investointeja osaamiseen. Parannetaan vaikuttavuutta aktiivisessa työmarkkinapolitiikassa, joka tukee työmarkkinoiden

integroitumista ja onnistuneita muutoksia työmarkkinoilla, mukaan lukien siirtymää digitaalisiin ja vihreisiin työpaikkoihin. Edistetään osallistumista työmarkkinoille (ml. naisten) ja kevennetään työn verotusta, etenkin matalapalkkaisten henkilöiden ja toisen palkansaajan osalta. Edistetään laadukkaiden työpaikkojen luomista, oikeudenmukaisia työoloja ja huomioidaan työmarkkinoiden segmentoituminen. Parannetaan riittävien ja kestävien sosiaaliturvajärjestelmien saatavuutta. Parannetaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vaikuttavuutta ja edistetään työehtosopimusneuvotteluja.

- Viimeistellään pankkiunioni aloittamalla poliittiset neuvottelut eurooppalaisesta talletussuojajärjestelmästä, toteuttamalla toimia kriisinhallinnan parantamiseksi ja ottamalla kriisinhallintaa koskevat säännökset sekä yhteisen kriisinhallintarahaston varautumisjärjestely käyttöön. Vahvistetaan eurooppalaista sääntely- ja valvontakehystä muun muassa vahvistamalla rahanpesun vastaisten sääntöjen valvontaa ja täytäntöönpanoa. Edistetään suureksi kasvaneen yksityisen velkaantumisen vähentämistä asianmukaisesti muun muassa poistamalla velan suotuista kohtelu verotuksessa. Jatketaan euroalueen pankkien järjestämättömien lainojen tason vähentämistä ja estetään niiden muodostumista. Pyritään saattamaan pääomamarkkinaunioni loppuun.
- Saavutetaan kunnianhimoista edistystä talous- ja rahaliiton syventämisessä toteuttamalla nopeasti joulukuussa 2019 pidetyn eurohuippukokouksen julistuksessa yksilöityjä toimia ja etenemällä kaikissa muissa näkökohdissa euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi ja Euroopan taloudellisten etujen ajamiseksi maailmanlaajuisesti. Syvennetään talous- ja rahaliittoa ja lisätään sen demokraattista vastuuvollisuutta kunnioittaen samalla täysin unionin sisämarkkinoita ja toimien avoimella ja läpinäkyvällä tavalla euroalueen ulkopuolisiin jäsenvaltioihin nähden.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Hälytysmekanismiraportti: EU:n asetuksen 1176/2011 artiklat 3 ja 4.

Euroalueen suositukset: Perussopimuksen artiklat 136 ja 121(2)

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta, 17.1.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 17.1.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

(COM(2019) 650 final) Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank – Annual Sustainable Growth Strategy 2020

(COM(2019) 651 final) Report from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank and the European Economic and Social Committee – Alert Mechanism Report 2020 (prepared in accordance with Articles 3 and 4 of Regulation (EU) No 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances)

(COM(2019) 652 final) Recommendation for a Council Recommendation on the economic policy of the euro area

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, finanssineuvos Laura Vartia, p. 0295 30228

VM/KO, erityisasiantuntija Jarkko Kivistö, p. 02955 30140

VM/KO, finanssiasiantuntija Antti Kekäläinen, p. 02955 30386

VM/EUS, finanssineuvos Marketta Henriksson, p. 02955 30441

etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/1510, EU/2019/1511

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2020-00012

VO Aine Leena(VM)

10.01.2020
JULKINEN

Asia

**ECOFIN -neuvosto 21.1.2020, Bryssel;
7. Digitalisaation verotukselle asettamat haasteet**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa 21.1.2020 on tarkoitus vaihtaa näkemyksiä digitalisaation verotukselle asettamista haasteista. Asiaa valmistellaan korkean tason verotyöryhmässä 15.1.2019.

Digitaalisen talouden verotuskysymyksiä on käsitelty globaalilla tasolla Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestössä (OECD).

Suomen kanta

Suomi pitää digitaalisen talouden verotukseen liittyviä kysymyksiä tärkeinä ja ajankohtaisina. Suomi katsoo, että työtä tulee jatkaa globaalilla tasolla, jotta asiassa saavutettaisiin yhtenäinen pitkän aikavälin ratkaisu.

Digitaalisen talouden verotusta koskeva työ kattaa kysymyksiä, jotka liittyvät yritystoiminnan verottamiseen laajemminkin kuin vain digitaloutta koskien. Asiaa arvioitaessa tulee ottaa huomioon Suomen kilpailukyky ja verotuottovaikutukset sekä vaikutukset sisämarkkinoiden toimivuuteen ja EU:n kilpailukykyyn.

Pääasiallinen sisältö

OECD:ssä käsitellään digitaalisen talouden verotuskysymyksiä, joihin ehdotetut ratkaisut toteutuessaan muuttavat kansainvälisen yritysverotuksen periaatteita ja verotulojen jakautumista nykyisestä. Taustana OECD:n digityöhön oli veropohjan rapautumista ja voiton siirtoa koskeva niin sanottu laaja BEPS-projekti (Base Erosion and Profit Shifting), johon sisältyi 15 toimenpidettä. Sen puitteissa katsottiin muun ohella aiheelliseksi tutkia, onko verotuksen sääntelyä tarpeen päivittää ottaen huomioon liiketoiminnan digitalisoituminen ja mahdollisuudet valtioiden rajat ylittävään liiketoimintaan ilman fyysistä sijoittautumista toimintavaltioon. Digitaloutta koskevan tarkastelun taustalla ovat olleet myös huolet siitä, aikaansaavatko nykysäännökset BEPS-projektin muista toimenpiteistä huolimatta edelleen riskiä veropohjan rapautumisesta ja voiton siirrosta. OECD:n koko BEPS-projektin tavoin digitalouden verotusta koskevaa asiaa käsitellään niin sanotussa Inclusive Framework –puitteissa eli OECD:n 36 varsinaisen jäsenen lisäksi noin sadan muun valtion kesken.

OECD:n digiverotusta koskeva työohjelma hyväksyttiin OECD:ssä toukokuussa 2019. Työlle on vahva G20-valtioiden tuki ja kyseisten valtioiden ministerit esittivätkin puoltonsa työohjelmalle kesäkuun 2019 kokouksessaan. OECD:n työohjelmaan sisältyy kaksi työhaaraa, pilari 1 ja pilari 2. Kumpaankin pilariin sisältyy lukuisa joukko niin teknisiä kuin periaatteellisiakin seikkoja, joista olisi päätettävä ratkaisun syntymiseksi. Ne ovat myös keskeisiä arvioitaessa uusien sääntöjen toimivuutta ja vaikutuksia.

Pilari 1:stä koskevassa verotusehdotuksessa tulojen verotusoikeutta allokoitaisiin uudelleen valtioiden välillä. Verotusoikeutta siirrettäisiin niihin valtioihin, joissa yrityksellä olisi käyttäjiä tai myyntiä. Verotusoikeuden syntyminen ei edellyttäisi yrityksen fyysistä sijoittautumista kyseisiin valtioihin. OECD:n sihteeristö julkaisi lokakuun alussa 2019 pilari 1:stä koskevan uuden ehdotuksen mallista, jonka tavoitteena on edesauttaa valtioiden yhteisymmärryksen saavuttamista OECD:n varsin tiukassa etenemisaikataulussa. Sihteeristön mukaan malli koskisi digitaalisia liiketoimintoja, mutta soveltuisi laajemminkin, koskien kuluttajiin suuntautuvaa liiketoimintaa. Sihteeristön mallissa osa konsernin voitosta, joka ylittäisi konsernin normaalituoton, jaettaisiin verotettavaksi markkina- tai käyttäjävaltioon. Malli pohjautuisi suurelta osin kaavamaiseen laskentatapaan. Mallin useat yksityiskohdat ovat edelleen täsmentymättä ja sitä koskeva työ on kesken. Sihteeristön ehdotuksesta järjestettiin julkinen kuuleminen marraskuussa 2019.

Pilari 2:n ehdotukset koskisivat niin sanottua minimiverotusta. Siinä olisi kyse tilanteesta, jossa se valtio, jolla olisi ensisijainen oikeus verottaa tuloa, ei sitä verota tai verottaa tuloa liian alhaisella verokannalla. Tällöin tuloa tulisi voida verottaa toisessa valtiossa. Ehdotukseen sisältyy useita erilaisia verotusratkaisuja, jotka toteutuessaan määrittäisivät, millä valtiolla on verotusoikeus yksittäisessä tilanteessa. Pilari 2:sta koskevista kysymyksistä järjestettiin julkinen kuuleminen joulukuussa 2019.

Verovelvollisilla, akateemisten organisaatioiden edustajilla ja erinäisten kansalaisjärjestöjen edustajilla on varsin erilaisia näkemyksiä pilari 1:n ja pilari 2:n osalta, joskin niiden yksityiskohdat ovat vielä monilta osin täsmentymättä. Myös valtioilla on erilaisia näkemyksiä ehdotuksista. Esimerkiksi USA on lähestynyt OECD:tä kirjeellä esittäen pilari 1:n osalta sääntelyn valinnaisuuden lisäämistä.

OECD:n on tarkoitus julkaista loppuraportti asiassa vuonna 2020. Aihe on kuitenkin asialistalla jo tammikuun 2020 OECD-kokouksessa, jossa on tarkoitus vaihtaa näkemyksiä ja sopia erinäisistä uusien verotusmallien arkkitehtuuriin liittyvistä seikoista. OECD-työn eteneminen on varsin nopeaa.

EU-tasolla digitalouden verotusta koskeva keskustelu on viime aikoina keskittynyt kansainvälisen tason kysymyksiin. Komission alkuvuodesta 2018 julkaisemia kahta direktiiviehdotusta (ehdotus tiettyjen digitaalisten palvelujen verotuksesta (DST), U-kirjelmä 22/2018 vp ja ehdotus digitaalisesta kiinteästä toimipaikasta, U-kirjelmä 21/2018 vp) ei siten ole käsitelty sen jälkeen, kun DST-ehdotuksesta ei saavutettu yksimielisyyttä maaliskuun 2019 Ecofin-neuvostossa.

Toukokuun 2019 Ecofin-neuvostossa keskusteltiin digiverotuksesta kansainvälisessä yhteydessä. Siellä useat valtiot pitivät tärkeänä, että EU:ssa keskusteltaisiin kansainvälisellä tasolla tehtävästä digiverotusta koskevasta työstä. Toukokuun 2019 Ecofin-kokouksen jälkeen OECD-ehdotuksista on keskusteltu EU:ssa pääosin Suomen puheenjohtajuuskaudelle sijoittuneissa kokouksissa verotyöryhmätasolla, veroattaseatasolla, korkean tason verotyöryhmän puitteissa ja Ecofin-neuvostossa.

Marraskuun 2019 Ecofin-neuvostossa tehtiin tilannekatsaus digitaalisen talouden verotukseen. Jäsenvaltiot keskustelivat myös siitä, miten asiassa olisi edettävä lähikuukausina. Puheenjohtajamaan ehdottama etenemistapa sai keskustelussa kannatusta; työn jatkamista neuvoston valmisteluelimissä sekä ehdotusten vaikutusten arviointia ja EU-lainsäädännön mukaisuutta koskevan työn tekemistä pidettiin tärkeänä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

115 artikla SEUT

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 17.1.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.1.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Lainsäädäntöön kohdistuvia vaikutuksia on kuvattu eduskunnalle annetuissa U-kirjelmissä 21/2018 vp ja 22/2018 vp.

Taloudelliset vaikutukset

Digitaalisen talouden verotukseen liittyviä, komission direktiiviehdotusten osalta tehtyjä taloudellisia vaikutuksia on kuvattu eduskunnalle annetuissa U-kirjelmissä 21/2018 vp ja 22/2018 vp. OECD:n ehdotusten osalta vaikutusarvioiden laatiminen on parhaillaan käynnissä niin OECD:ssä, EU:ssa kuin kansallisestikin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, erityisasiantuntija Leena Aine, puh. 02955 30032
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0070

Liitteet

Viite

15.1.2020

EURORYHMÄ 20.1.2020, Bryssel

Euroryhmä kokouksissa 20.1.2020 käsitellään alustavan asialistan mukaan seuraavia asioita:

- **IMF:n artikla IV konsultaatio**

Kyseessä on euroalueen vuosittaiseen IMF:n artikla IV –prosessiin kuuluvasta välitarkastuksesta. Euroalueen kasvunäkymät ovat edelleen heikot, mutta IMF:n arvio on hieman valoisampi kuin komission tai EKP:n. Talousnäköymän riskit liittyvät kauppajännitteisiin sekä tuleviin kauppasuhteisiin Ison-Britannian kanssa. Finanssipolitiikan keventämiseen ei nähdä tarvetta. Rahapolitiikan osalta alhaisten korkojen ympäristö aiheuttaa muutospaineita pankkien liiketoimintamalleille.

- **Portugalin päivitetty alustava talousarviosuunnitelma**

Portugalin parlamenttivaalien vuoksi uusi hallitus antoi talousarvioesityksensä vasta joulukuussa 2019 ja päivitti samalla komissiolle lähetettyä talousarviosuunnitelmaa. Komission arvion mukaan aiempi, muuttumattomaan politiikkaan perustuva suunnitelma olisi johtanut riskiin rikkoa vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan sääntöjä. Päivitetyt suunnitelman mukaan rakenteellinen rahoitusasema vahvistuu ja velka-aste laskee. Komissio julkaisee arvion päivitetystä suunnitelmasta lähiaikoina.

- **Komission EMU-prioriteettien esittely**

Euroryhmässä uusi komissio esittelee prioriteettejaan talous- ja rahaliiton syventämiseksi. Todennäköisesti esittelyn tekee komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis, joka johtaa EMUn syventämiseen liittyvää työtä komissiossa.

Talous- ja rahaliiton syventäminen on uuden komission poliittisella agendalla kuudesta päätavoitteesta toisen ”An Economy that Works for People” sisällä. Euroopan talous on monen vuoden elpymisen jälkeen vakaalla pohjalla. Maiden julkinen talous jatkaa parantumistaan ja pankkijärjestelmäkin on vahvistunut. Muun muassa kauppapoliittisiin jännitteisiin tai globaalin talouskasvun hidastumiseen liittyvien tulevaisuuden riskien johdosta komissio kuitenkin katsoo, että talous- ja rahaliittoa tulee edelleen syventää. Tarvitaan houkuttelevampi investointiympäristö ja kasvua, jotka luovat työpaikkoja.

Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen aikoo uuden komission institutionaalisella kaudella ohjelmansa mukaan mm. edesauttaa euroalueen talousarviovälineen (BICC) valmistelua, hyödyntää kaiken vakaus- ja kasvusopimuksen mahdollistaman jouston kasvuystävällisemmän finanssipolitiikan mahdollistamiseksi euroalueella turvaten kuitenkin finanssipoliittisen vastuullisuuden sekä keskittyä pankkiunionin viimeistelyyn ml. yhteisen varautumisjärjestelyn yhteiselle kriisinhallinturahastolle (Single Resolution Fund, SRF) ja yhteisen eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän (European Deposit Insurance Scheme, EDIS). Lisäksi komissio aikoo esittää toimenpiteitä pankkien

kriisinratkaisusääntelyn parantamiseksi sekä maksukyvyttömyyssääntelyn harmonisoimiseksi, vahvistaa euron kansainvälistä roolia, uudelleenkohdentaa eurooppalaista ohjausjaksoa välineeksi, johon integroituu YK:n kestävä kehityksen tavoitteet sekä vahvistaa Europan parlamentin merkitystä EU:n talouden hallinnassa. Komission tavoitteena on lisäksi saattaa pääomamarkkinaunionin valmiiksi, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rahoittamisen parantamiseksi.

Suomi osallistuu aktiivisesti ja suhtautuu avoimesti EMU:n kehittämiseen korostaen, että kullakin jäsenmaalla on ensisijainen vastuu omasta taloudestaan. Suomen tavoitteita unionin tulevaisuuden ja EMU:n syventämisen osalta linjataan vuonna 2020 eurooppapoliittisen selonteon antamisen yhteydessä.

• Suositusluonnos vuoden 2020 euroalueen talouspolitiikan suosituksiksi – komission esittely

Komissio esitteli suosituksensa euroalueen talouspolitiikkaa koskeviksi suosituksiksi osana 17.12.2019 julkaistua komission syyspakettia, joka käynnisti vuoden 2020 ohjausjakson. Jäsenmailla on mahdollisuus kommentoida suositusta kirjallisesti 23.1.2020 asti, jonka jälkeen siitä keskustellaan valmistelemissa komiteoissa tammikuun loppupuolella ennen talous- ja rahoituskomitean, euroryhmän ja neuvoston käsittelyä helmikuussa.

Suosituksessa euroalueen jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan toimenpiteitä osallistavan ja kestävä kasvun aikaansaamiseksi sekä kilpailukyvyyn parantamiseksi. Suosituksessa kehoitetaan myös huomioimaan erilaiset lähtökohdat jäsenmaiden finanssipolitiikassa sekä valmiuteen koordinoita finanssipolitiikkaa euroryhmän puitteissa, jos näkymät heikkenevät. Suosituksessa kehoitetaan myös etenemään talous- ja rahaliiton syventämisessä erityisesti toteuttamalla pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni, mikä auttaa myös vahvistamaan euron kansainvälistä asemaa. Kaikki nämä toimet yhdessä auttavat vastaamaan koko euroalueen yhteisiin haasteisiin.

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

• Joulukuun eurohuippukokouksen seuranta – EMUn syventäminen

Joulukuun eurohuippukokous vahvisti euroryhmässä saavutetun edistyksen **Euroopan vakausmekanismista tehdyn sopimuksen (EVM-sopimus)** uudistamisessa. Itse sopimuksen sisällöstä saavutettiin yhteisymmärrys, mutta avoimeksi jäi, liitetäänkö euromaiden velkakirjoihin sisällytettävien uusien yhteistoimintalausekkeiden ehdot EVM-sopimuksen liitteeksi vai ei. Ehtojen sopimukseen liittämisen vaikutuksista oikeusvarmuuteen ei ole vielä yhteistä näkemystä ja asiassa tehdään vielä lisäselvityksiä.

Joulukuun laajennetussa euroryhmässä tehtiin useita päätöksiä **yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisestä varautumisjärjestelystä**. Sovittiin varautumisjärjestelyn nimelliseksi katoksi 68 miljardia euroa ja hyväksyttiin varautumisjärjestelyyn liittyviä EVM:n hallintoneuvoston päätöksiä sekä EVM-ohje.

Varautumisjärjestelyn osalta keskeisin avoin kysymys on enää käyttönoton aikataulu. Joulukuun laajennetussa euroryhmässä tehtiin periaatepäätös siitä, kuinka yhteinen varautumisjärjestely voitaisiin ottaa aikaistetusti käyttöön muuttamalla valtiosopimusta vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä siten, että pankeilta kerättävät ylimääräiset vakausmaksut yhdistettäisiin sovittua nopeammin koko pankkiunionin alueella. Periaatepäätös on kuitenkin edelleen ehdollinen riskien vähentämiseksi, jota arvioidaan myöhemmin tämän vuoden aikana.

Käyttöönoton aikataulun lisäksi lainasopimus EVM:n ja kriisinratkaisuneuvoston välillä (joka on se oikeudellinen asiakirja, jolla varautumisjärjestely käytännössä perustetaan sopimusosapuolten välille) on edelleen teknisessä viimeistelyssä. Valmistelutyötä sekä aikaistetun käyttöönnoton että lainasopimuksen osalta jatketaan eurotyöryhmän puitteissa

Korkean tason työryhmän puheenjohtaja esitteli joulukuussa laajennetulle euroryhmälle ehdotuksensa tiekartaksi poliittisten neuvottelujen aloittamiseksi **yhteisestä talletussuojajärjestelmästä (EDIS)**. Tiekarttaluonnosta ei tuolloin syvällisesti käsitelty kokouksessa, vaan laajennettu euroryhmä päätti, että EDIS-ehdotuksen ja muiden pankkiunionikysymysten käsittelyä jatketaan korkean tason työryhmässä. Eurohuippukokouksen julkilausumassa 13.12.2019 euroryhmälle annettiin tehtäväksi jatkaa työtä pankkiunionin kaikkien osatekijöiden lujittamiseksi yhteisymmärryksessä. Korkean tason työryhmässä jatketaan keskusteluja kaikista pankkiunionin osa-alueista (1. kriisinratkaisu ja rajat ylittävä integraatio, 2. valtionvelkakirjojen vakavaraisuuskohtelu ja rahoitusvakuus sekä 3. EDIS). Korkean tason työryhmän tulee raportoida edistymisestä laajennetulle euroryhmälle kesäkuussa, jolloin asiaa viimeistään käsitellään myös eurohuippukokouksessa.

Eurohuippukokous pyysi euroryhmää toimittamaan nopeasti näkemyksensä **lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen (BICC)** rahoituksesta, jotta väline voitaisiin viimeistellä seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä. Nyt kyse on erityisesti mahdollisen rahoitusta täydentävän valtiosopimuksen tarpeesta, muodosta ja sisällöstä sekä rahoituksen määrästä. Euroryhmän työryhmän puheenjohtaja raportoi asian edistymisestä. Euroryhmän tavoitteena on muodostaa sopimuksesta näkemys helmikuun aikana.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
